

Poëtische teksten en uitspraken uit het Boek Job

Voorwoord

Job is een zeer vermogende, en in de ogen van God tevens zeer rechtschapen man, eigenaar van een groot landgoed en omvangrijke kudden vee.

Satan gaat bij God op bezoek en vraagt Hem de toestemming om Job zeer zwaar te beproeven. Hij is ervan overtuigd dat Jobs lijden dan zo groot zal zijn, dat hij God de rug zal toekeren. God wil hem laten begaan, maar aan één ding mag Satan niet raken: aan Jobs leven.

Nadat Job alles verloren heeft, behalve zijn vrouw en zijn leven, blijkt overduidelijk uit heel het verslag dat hij God absoluut niet de rug toekeert, hoewel zijn verhouding met de Almachtige ontzettend op de proef gesteld wordt.

Job krijgt het bezoek van vier “vrienden”: Elifaz, Bildad, Sofar en Elihu. De vrienden hangen allen de zogenaamde “kerfstokfilosofie” aan: als een mens enorm veel rampspoed en lijden ondergaat, kan het niet anders dan dat hij voordien heel wat schuld op zich geladen heeft. Het lijden is dus een straf.

Job daarentegen pleit onschuldig en houdt zijn onschuld tot op het laatst staande. Volgens hem zijn die beproevingen onterecht, en is het God die hem zo zwaar beproeft. God zou dus de oorzaak zijn van al zijn lijden.

Noch Job noch zijn vrienden beseffen dat alle lijden, alle kwaad en alle ellende veroorzaakt worden door Satan. Het is zijn bedoeling om de mensen weg te trekken van God.

De volgende poëtische teksten krijgen hier een plaats:

Ik zal de poëtische woorden niet altijd letterlijk weergeven. Soms verkorten, samenvatten of het woordgebruik lichtjes wijzigen. Maar aan de inhoud wil ik nergens raken.

Hoofdstuk 3

Na alles verloren te hebben en geslagen te zijn met een pijnlijke huidziekte, klaagt Job:

V. 3-4: Laat de dag dat ik geboren ben vergaan.

Laat die dag een dag van duisternis worden, verstoken van alle licht.

V. 9-11: Die dag verwacht vergeefs de komst van het Licht,

en zal nooit de wimpers van het morgenrood zien.

Hij opende de deur van mijn moederschoot

en hield het onheil niet voor mij verborgen.

Waarom ben ik niet in haar schoot gestorven,

niet gestikt toen ik ter wereld kwam?

V. 13: Dan zou ik nu geborgen in de aarde liggen,

dan zou ik geen zorgen hebben.

Ik zou slapen.

V. 16: Was ik maar als een miskraam verwijderd,

als een kind dat het licht nooit heeft gezien.

V. 20-26: Waarom geeft God licht en leven

aan ongelukkigen en verbitterden?

Zij wachten op de dood die uitblijft.

Ze blijven ernaar zoeken, als naar een schat.

Ze zouden blij zijn met hun einde.

Waarom geeft God het licht aan hem,

voor wie Hij de weg verspert?

Ik heb geen ander voedsel dan verdriet.

Wat ik vreesde, overkomt me nu.

Ik vind geen vrede, geen rust.

Onrust bevangt mij.

Hoofdstuk 4

Elifaz neemt het woord:

- V. 6: Was jouw ontzag voor God
niet jouw grote kracht,
waarop je altijd bouwde?
Geeft je onberispelijke levenswandel
je geen hoop?
- V. 8: Ik heb gezien: wie onrecht en rampspoed zaait,
zal het ook oogsten.
- V. 17-19: Kan een mens rechtvaardig zijn voor God?
Zelfs bij de engelen ontdekt Hij nog gebreken.
Hoeveel te meer dan bij de mens.

Hoofdstuk 5

Elifaz vervolgt met een oproep, aan Job gericht, om zich tot God te wenden, want:

- V. 17-18: Gelukkig de mens die door God vermaand wordt.
Wijs daarom de straf van de Almachtige niet af.
Want Hij verwondt en Hij verbindt,
Hij slaat en Zijn handen genezen.

Hoofdstuk 6

De reactie van Job:

- V. 4: De pijlen van de Almachtige steken in mij.
Mijn geest wordt door hun gif vergiftigd.
Gods verschrikkingen staan in slagorde
vóór mij opgesteld.
- V. 9-10: Wilde God mij maar verpletteren,
mijn levensdraad afsnijden.
Dat zou een troost voor mij zijn.
Ik heb de woorden van God, de Heilige,
nooit verloochend.

Hoofdstuk 7

Job vervolgt:

V. 5-6: Mijn lijf is met korsten en zweren bedekt.

Mijn huid schilfert en bladdert af.

Mijn dagen lopen sneller dan een weversspoel,
ze haasten zich naar een einde zonder hoop.

V. 11: Maar ik zal niet zwijgen.

Ik zal klagen,

en mijn verdriet en verbittering uitschreeuwen.

Hoofdstuk 9

Job neemt het woord:

V. 2; 4-8: Hoe kan een mens in zijn recht staan tegenover God?

Hij is wijs en oppermachtig,

wie kan Hem ongestraft trotseren?

Hij verplaatst bergen.

In Zijn woede stoot Hij ze omver.

Hij schudt de aarde, ze trilt en wankelt op haar sokkels.

Als Hij het beveelt, komt de zon niet meer op en verzegelt Hij de sterren.

Hij legt de geweldige zee aan Zijn voeten.

V. 11: Hij doet grote, ondoorgrondelijke dingen
en ontelbare wonderen.

Job gaat er hierna duidelijk van uit dat het God, Zijn Rechter, is die hem zo zwaar beproeft:

V. 17-18: Hij verplettert mij als een stormwind.

Hij verwondt mij steeds opnieuw,

en ik weet niet waarom!

Gaat het om kracht, dan is Hij de sterkste.

Gaat het om recht, dan pleit Hij onschendbaar.

V. 20: Ook al ben ik onschuldig,

Hij zal mij schuldig verklaren.

V. 24: De aarde wordt gegeven aan de boosdoeners.

De leiders en rechters van de wereld zijn verblind.

Als niet Hij dat bewerkstelligt, wie dan wel?

V. 30-35: Al was ik mij met sneeuw,
 en ontsmet ik mijn handen grondig,
 U zou me weer wegwerpen in het vuil.
 Zelfs mijn kleren zouden vies van mij zijn.
 Maar Hij is geen mens zoals ik,
 anders zou ik tegen Hem kunnen procederen.
 Maar geen enkele rechter is bevoegd om uitspraak te doen over ons.
 Ach, deed Hij die stok maar weg uit Zijn hand.
 Dan zou ik vrijuit kunnen spreken.
 Maar nee, het is mij niet gegund.

Hoofdstuk 10

Job vervolgt:

V. 1-3: Ik kan alleen maar spreken in verbittering.
 Tot God zeg ik: Veroordeel me niet,
 laat me weten wat U tegen mij hebt.
 Schept U er behagen in Uw eigen schepsel te verstoten,
 terwijl U schurken in bescherming neemt?

Hoofdstuk 12

Job voelt zich door zijn “vrienden” geminacht en bespot. Hij reageert:

V. 5-6: Ongeluk krijgt minachting op de koop toe.
 Dat is de houding van de bekrompen burger die neerkijkt op ellende.
 Maar geweldplegers en andere boosdoeners worden niet bedreigd.
 Gods beschimpers en uitdagers zijn volkomen veilig.

V. 16-21: God heerst zowel over bedriegers als over hun slachtoffers.
 Hij ontmaskert de onbekwaamheid van rechters door hen voor schut te zetten.
 Koningen rukt Hij de mantel af, en Hij bindt hen een lendendoek om.
 Heersers en machthebbers brengt Hij ten val.
 Hij stort Zijn verachting over hen uit.

V. 23-25: Natiën verheft Hij, om ze vervolgens te vernietigen.
 Hij berooft hun leiders van hun verstand.
 Hij laat ze ronddolen in een wildernis,
 waaruit zij geen uitweg meer zien.
 Zij tasten rond in duisternis,
 en Hij laat hen waggelen als dronkaards.

Opmerking: Hier meent Job dat God het kwaad niet alleen toelaat of zelfs aanstuurt, maar ook actief optreedt om het vervolgens te vernietigen.

Hoofdstuk 13

Job zegt tot God gericht:

V. 23-26: Hoeveel en welke overtredingen heb ik begaan?

Laat het me weten!

Waarom verbergt U zich voor mij,

en behandelt U mij als Uw vijand?

Wilt U een opgewaaid blad opjagen,

een verdorde strohalm achtervolgen?

Want U hebt mij bitterheid opgelegd,

en belast mij met mijn jeugdzonden.

Hoofdstuk 14

Job over de dood en daarna:

V. 6-12: Voor een boom is er altijd hoop.

Ook al wordt hij omgehakt,

hij kan altijd opnieuw in de bladeren schieten.

Al worden zijn wortels in de aarde oud,

zodra hij water ruikt, bot hij weer uit.

Hij vormt twijgen, als een jonge scheut.

Maar als een mens sterft, is het afgelopen met hem.

Hij geeft de geest. En waar is hij dan?

Een mens gaat liggen en staat niet meer op.

Zolang de hemel bestaat, wordt hij niet meer wakker.

Hoofdstuk 15

Elifaz neemt het woord:

V. 14-16: Kan een mens ooit rein en rechtvaardig zijn?

Zelfs Zijn engelen vertrouwt God niet.

Hoezeer zal Hij dan een mens verafschuwen

die verdorven is, en het kwaad als water drinkt.

V. 33-35: Een goddeloze is een wijnstok

die onrijpe druiven afschudt,

een olijfboom die zijn bloesems afstoot.

Onvruchtbaar is het samenspannen van goddelozen.

Zij verwekken ongeluk en baren misdaad.

In hun schoot groeit enkel bedrog en leeghoofdigheid.

Hoofdstuk 16

Job weer aan het woord:

V. 15-18: Met een rouwkleed heb ik me bedekt.

Mijn eer ligt begraven in het stof.

Mijn ogen zijn rood van tranen.

Toch kleeft aan mijn handen geen geweld,
en zijn mijn gebeden zuiver.

Aarde, dek mijn bloed niet toe,

laat mijn jammerklacht geen rustplaats vinden.

V. 20: Nu mijn vrienden mij bespotten,

zien mijn ogen in tranen op naar God.

Hoofdstuk 17

Job vervolgt:

V. 11: Mijn dagen zijn geteld,

mijn toekomst wordt me ontrukkt,

samen met mijn hartewensen.

Hoofdstuk 18

Bildad neemt het woord, gericht tot Job:

V. 4: Jij vreet jezelf op van woede en ergernis.

Wordt om jou de wereld soms dooreengeschied?

Wordt om jou één rots van zijn plaats getild?

Uit het vervolg blijkt dat Bildad Job bestempelt als een “goddeloze” en een “boosdoener”.

V. 7-8: De tred van de goddeloze wordt krampachtig.

Hij struikelt over zijn eigen plannen.

Onverhoeds verstrikt hij zich in een net,

stapt hij op het vlechtwerk van een valkuil.

V. 11-12: Verschrikking staart hem van overal aan.

Rampspoed wijkt niet meer van zijn zijde.

V. 18: Het licht verstoot hem

en werpt hem in het duister.

De wereld vaagt hem weg.

V. 21: Zo vergaat het de boosdoener,

hem die God niet kent.

Hoofdstuk 19

Reactie van Job, die God echter als zijn belager blijft zien:

V. 8: Mijn weg verspert Hij met een muur.
De paden die ik ga hult Hij in duisternis.

V. 19-20: Mijn naaste vrienden verafschuwen mij.
Ieder die ik liefheb, keert zich tegen mij.
Mijn botten steken door mijn mager vel.
Alleen het vege lijf heb ik behouden.

Job schreeuwt om medelijden van zijn vrienden, omdat Gods hand hem getroffen heeft.

V. 25-27: Maar ik weet dat mijn Redder,
mijn Loskoper leeft,
en hij zal uiteindelijk ingrijpen hier op aarde.
Hoezeer mijn huid ook geschonden is,
toch zal ik in dit lichaam God aanschouwen!
Ja, ik zal Hem met mijn eigen ogen zien.
Heel mijn hart smacht van verlangen.

V. 29: En jullie woede, beste vrienden,
is een misdaad, die het zwaard verdient.
Weet dat er recht gesproken wordt!

Hoofdstuk 20

Hier neemt Sofar het woord. Hij heeft het over “goddelozen” en “misdadigers”:

V. 12-18: Het kwaad smaakt hen zo goed,
het smelt zo heerlijk op hun tong,
dat ze het niet zo gauw doorslikken,
maar blijven proeven tegen hun verhemelte.
Maar eens opgenomen in hun ingewanden,
wordt het addergif in hun buik.
De rijkdom die ze opslokken,
geven ze als braaksel op,
dat God uit hun lichaam perst.
Wat zij opslurpen,
blijkt gif van een slangentong die hen doodt.
Wat ze zich verwerven,
spuwen ze weer uit.
Hun winstgevende handel en wandel
bekomt hen slecht,
schenkt hen geen vreugde.

Hoofdstuk 28

Job over de wijsheid:

V. 12-13: De wijsheid en het inzicht,
waar vind je ze?
Geen mens kent de weg erheen.

V. 15-19: De wijsheid is niet te koop
voor enig goud of zilver.
Het zuiverste goud, koraal, kristal en robijnen
kunnen haar niet evenaren.

V. 20-21: Maar waar komt de wijsheid vandaan?
De wijsheid is verborgen
voor de blik van al wat leeft.

V. 23-24: God alleen kent haar wegen
en het pad erheen.
Hij weet waar ze verblijft.
Want Hij ziet alles,
niets onder de hemel ontsnapt aan Zijn blik.

V. 27-28: Hij ziet de wijsheid,
kent, begrijpt en doorgrondt haar.
En Hij zegt tot de mens:
Ontzag voor God – dat is wijsheid,
en het kwaad mijden, dat is inzicht.

Uit een tekst als deze blijkt duidelijk dat Job God geenszins verlaten heeft.

Hoofdstuk 29

Job verdiept zich hier in herinneringen uit zijn verleden.

V. 2: Was alles maar als de dagen van weleer.

V. 11-17: Ieder die mij zag, had niets dan lof.

Omdat ik de arme hielp en de wees
die aan zijn lot was overgelaten.
Ik bekleedde mij met rechtvaardigheid.
Ogen was ik voor de blinde,
voeten was ik voor de lamme.
Een vader was ik voor de behoeftigen.
En voor vreemden was ik een pleitbezorger.
Maar misdadigers sloeg ik de kaken stuk,
en ik rukte de prooi uit hun bek.

V. 18-20: Ik dacht bij mezelf:

Ik zal mijn dagen vermenigvuldigen
als zand aan de zee.
Water vloeide volop naar mijn wortels,
en 's nachts drenkte de dauw mijn takken.
Mijn naam en eer verbleekten niet.
Mijn boog behield zijn spankracht.

Hoofdstuk 30

Job vervolgt:

V. 1: Maar nu bespotten ze mij.

Mannen die jonger zijn dan ik,
zonen van vaders, die ik niet eens
als herdershonden zou willen!

Job blijft God verantwoordelijk stellen voor al zijn lijden. Meer zelfs: Hij zou Job pijnigen op een wrede manier. Job is woedend, maar tegelijk ook wanhopig.

V. 16-19: Het leven stroomt uit mij weg.

's Nachts jaagt Hij helse pijnen door mijn botten.
Met geweld pakt Hij me bij de kraag van mijn mantel.
En Hij smijt me neer in het slijk, waar ik niets dan stof en as word.

V. 20-21: Ik roep U om hulp, maar U antwoordt niet.

Ik sta voor U, maar U wilt mij niet zien.
U bent wreed voor mij geworden.
Met al Uw kracht hebt U zich tegen mij gekeerd.
Maar wie keert zich nu tegen een mens in nood,
wanneer deze, de ondergang nabij, om hulp roept?

Hoofdstuk 31

Job vervolgt:

- V. 13-15: Als ik een slaaf ooit zijn recht ontzegd heb
 wanneer wij een meningsgeschil hadden,
 wat zal ik dan moeten beginnen als ik voor God sta,
 als Hij mij om rekenschap vraagt?
 Wat kan ik dan antwoorden?
 Maakte Hij hem in de moederschoot niet
 net zoals Hij mij vormde?
- V. 21-22: Als ik mijn vuisten tegen behoeftigen heb gebald,
 omdat ik vriendjes had onder de rechters,
 dan mag mijn schouder uit de kom schieten,
 en mijn arm middendoor breken.
- V. 26-28: Heb ik bij het zien van de stralende zon
 en de pracht van de wassende maan,
 mij ooit heimelijk laten verleiden
 om hen met handkussen te vereren?
 Zoiets zou een misdrijf zijn dat bestraft moet worden,
 want dan zou ik God in de hemel verloochend hebben.
- V. 29-30: Heb ik ooit leedvermaak gehad toen mijn vijand tegenslag had?
 Nee, ik heb hem nooit met een banvloek naar het leven gestaan.

Hoofdstuk 33

Elihu gaat zeer woedend tekeer tegen Job:

- V. 13-14: Wel, Job, waarom beschuldig jij God en zeg jij:
 Hij antwoordt niet, als iemand tot Hem spreekt?
 Ik zeg je: God antwoordt wel, op meer dan één manier,
 alleen merkt de mens het niet op.

Hoofdstuk 34

Elihu vervolgt:

- V. 34-37: Elke wijze en verstandige man die naar mij luistert,
 zal zeggen: Job spreekt als een dwaas.
 Wat hij zegt, is nonsens, getuigt niet van inzicht.
 Laat God hem nog meer op de proef stellen,
 want zijn woorden grenzen aan godslastering.
 Hij is opstandig en spreekt zich keer op keer uit tegen God.

Hoofdstuk 38

Gods antwoord aan Job. Hij sprak:

- V. 2-5: Wie waagt het daar om Mijn rechtsorde
 met woordenkraam te bezoedelen?
 Sta op, Job, Ik zal je ondervragen, zeg Mij wat je weet:
 Waar was jij, toen Ik de aarde grondvestte?
 Vertel het Me, als jij dat weet.
 Wie nam haar afmetingen
 en stelde haar grenzen vast?
- V. 8: En de zee, wie sloot haar af met een deur,
 toen ze onstuimig uit de schoot van de aarde brak?
- V. 10-11: Ik stelde de zee paal en perk,
 en zei: tot hier en niet verder,
 hier breken uw trotse golven.
- V. 22: Ken jij de voorraadkamers van de sneeuw?
 Heb jij de voorraadkamers van de hagel ooit bezocht?
- V. 24-25: Waar is de weg naar de oorsprong van het licht?
 Hoe kom je op de plaats vanwaar het licht verspreid wordt?
 Waar waaiert in het oosten de dageraad uit?
 Wie groef de geulen voor de stromende regens?
 En wie baande een weg voor de rollende donder?
- V. 28-30: Heeft de regen een vader?
 Uit welke schoot wordt het ijs geboren,
 wanneer het water stolt, hard als gesteente,
 en de oceaan stremt tot een ijzige vlakte?

Hoofdstuk 40

God vervolgt:

- V. 8-9: Wil jij Mijn rechtsorde werkelijk omverwerpen?
 Wil jij Mij schuldig verklaren, en zelf vrijuit gaan?
 Is jouw arm zo sterk als die van God?
 Heb jij een donderstem zoals Hij?
- V. 11-14: Zo ja, stort dan je razende woede over alles en iedereen uit.
 Zie je een hoogmoedige?
 Verneder hem dan, buig zijn nek.
 Vertrap de goddelozen, waar ze ook zijn.
 Begraaf ze allemaal onder de grond.
 Berg ze op in de onderwereld.
 Wanneer jij dat allemaal op eigen kracht voor mekaar krijgt,
 dan zal ook Ik je prijzen.
- V. 15: Kijk eens naar het nijlpaard,
 het beest dat Ik gemaakt heb,
 net zoals Ik jouw Maker ben.
- V. 19: Hij is één van de meesterwerken van Gods scheppende kracht.
 Tegen hem kan alleen Zijn Maker het zwaard trekken.
 Of heb jij dat beest soms gemaakt?

Hoofdstuk 41

God vervolgt, over de krokodil:

- V. 4-9: Ik geraak niet uitgepraat
 over zijn geweldige krachten en fraaie gestalte.
 Wie kan zijn opperhuid afvillen?
 Wie dringt door zijn dubbele pantser heen?
 Wie rukt de deur van zijn muil open?
 De tanden in zijn muil stralen niets dan verschrikking uit.
 Zijn rug is met schilden geschubd, ondoordringbaar verzegeld.
 Het ene schild kleeft vast aan het andere,
 aaneengesloten en onscheidbaar,
 niet in het minst luchtdoorlatend.
- V. 18: Geen tegen hem getrokken zwaard,
 geen speer, geen lans, geen pijl
 houdt stand.

V. 21-22: Voor hem is een knuppel als een strohalm,
hij lacht om het suizen van speren.
Zijn onderlijf is één puntige scherf:
als een dorsslede snijdt hij door de modder.

V. 25-26: Hij heeft op aarde zijn gelijke niet.
Hij is een schepsel zonder vrees.

Hoofdstuk 42

Jobs antwoord:

V. 2-3: Ik weet dat niets buiten Uw macht ligt.
Geen enkel plan is onuitvoerbaar voor U.
Wie was ik dat ik, in al mijn onbegrip,
Uw plan wilde verdoezelen?
Inderdaad, ik sprak zonder enig begrip,
over wonderen die te groot voor mij waren om te bevatten.